

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hluštíka, Ph. D. ve věci

žalobce: **M. V.**
t. č. ve VTOS ve Věznici Heřmanice, Orlovská 670/35, 713 02
Ostrava

zastoupen advokátem JUDr. Vlastimilem Vezdenkem
sídlem Hauerova 725/3, 746 01 Opava - Předměstí

proti
žalované: **Vězeňská služba ČR - Věznice Heřmanice**
sídlem Orlovská 670/35, 713 02 Ostrava

o přezkoumání rozhodnutí ze dne 23. 10. 2020 o stížnosti žalobce proti rozhodnutí
o uložení kázeňského trestu odsouzenému

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Česká republika **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou došlou soudu dne 22. 12. 2020 domáhal zrušení rozhodnutí žalované č. j. VS-276364/ČJ-2020-803532-KT ze dne 23. 10. 2020 (dále jen „napadené rozhodnutí“) o stížnosti žalobce proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu celodenního umístění do uzavřeného oddílu na 2 dny podle § 46 odst. 3 písm. g) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „zákon o VTOS“), uloženého speciálním pedagogem dne 13. 10. 2020. Žalobci bylo kladeno za vinu, že při kontrole na přítomnost návykových a psychotropních látek, kterému se žalobce podrobil dne 6. 12. 2019, byl u něj nalezen pozitivní výsledek na amfetamin a metamfetamin, když zároveň zjištěná psychotropní látka nebyla žalobci lékařem zdravotnického střediska žalované ordinována.
2. Žalobce je přesvědčen, že napadeným rozhodnutím a v řízení jemu předcházejícím byl zkrácen na svých právech. Dokazováním nebyly náležitě objasněny všechny okolnosti kázeňského přestupku a vina žalobce nebyla náležitým způsobem prokázána. Žalobce je toho názoru, že došlo k porušení § 47 odst. 1 zákona o VTOS v návaznosti na princip presumpce neviny podle čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. V kázeňském řízení nebylo prokázáno, jakým způsobem se psychotropní látky dostaly do organismu žalobce. Napadené rozhodnutí vychází z toho, že se tak stalo v důsledku nedbalého jednání žalobce při konzumaci potravin a nápojů ve vězeňském prostředí (když se žalobce nesnažil snížit riziko intoxikace, když nechával svůj hrníček s nápoji bez dozoru a neuzamykal svoji skříňku). Psychotropní látky se však do organismu žalobce mohly dostat i jiným způsobem, například lstivým jednáním spoluodsouzených. Žalobce dále poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2017 sp. zn. II. ÚS 4266/16.
3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. Uvedla, že v kázeňském řízení postupovala velmi důsledně; má za to, že bylo prokázáno žalobcovo zavinění. Podle § 28 odst. 1 zákona o VTOS je odsouzený ve VTOS povinen mj. dodržovat stanovený pořádek a kázeň, plnit pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby. Podle § 28 odst. 3 písm. b) zákona o VTOS je odsouzeným mj. zakázáno vyrábět, přechovávat a konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky. Podle § 46 odst. 1 zákona o VTOS je kázeňským přestupkem zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během VTOS. V projednávané věci je nesporné, že v moči žalobce byly nalezeny zakázané návykové látky, přestože mu v inkriminované době nebyly lékařem podávány. Vzhledem k tomu, že je odsouzeným tyto látky zakázáno konzumovat, došlo k porušení zmiňovaného § 28 odst. 3 písm. b) zákona o VTOS. Zákon o VTOS přitom přímo výslovně nestanovuje, o jakou formu zavinění se v případě kázeňského přestupku jedná. Vzhledem k povaze přestupku se tak dle judikatury Nejvyššího správního soudu nabízí analogické použití právních předpisů upravujících podmínky odpovědnosti za přestupek, kdy postačí porušení povinnosti ve formě nedbalostního zavinění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2017, č. j. 6 As 303/2016-37 a ze dne 5. 12. 2014, sp. zn. 2 As 101/2014-26). Žalobce popírá vědomé požití návykové látky, přičemž však přímo z jeho vyjádření vyplývá, že si nezamyká osobní skříňku, občas se mu stane, že nechá svůj nápoj v kulturní místnosti bez dohledu. Žalobce potvrdil prokazatelné poučení o postupu při ochraně osobních věcí a přiznal, že má z civilního prostředí zkušenosti s pervitinem. Žalovaná je toho názoru, že žalobce je odpovědný sám za sebe, za své jednání

a za jeho výsledek. Žalobce byl obeznámen o riziku kontaminace potravin spoluvězněnými osobami, přičemž svou vlastní nedbalostí se vystavoval zbytečnému riziku a možnému postihu. Žalobce jednal natolik neopatrně, že porušil zákonem stanovenou povinnost z nedbalosti. Sankce v podobě celodenního umístění do uzavřeného oddílu na 2 dny byla stanovena při dolní hranici.

Zjištění z obsahu správních spisů

4. Ze správního spisu krajský soud pro účely soudního přezkumu zjistil, že dne 6. 12. 2019 bylo u žalobce provedeno orientační toxikologické vyšetření moče s pozitivitou na zneužití látky MET a BZD. Následně bylo provedeno toxikologické vyšetření moče žalobce v toxikologické laboratoři Ústavu soudního lékařství Fakultní nemocnice Ostrava se závěrem, že v moči žalobce byl prokázán metamfetamin a amfetamin. Z obsahu spisu – z jednotného záznamového listu – vyplývá, že žalobce byl dne 11. 10. 2019 poučen o možném riziku přítomnosti průniku omamných a psychotropních látek ve vězeňském zařízení s tím, že je v zájmu žalobce, aby vzhledem k uvedenému věnoval zvýšenou pozornost riziku kontaminace potravin a nápojů těmito látkami; byl poučen o nutnosti dbát zvýšené opatrnosti a pozornosti ve vztahu ke konzumaci potravin a nápojů, aby svým jednáním co nejvíce minimalizoval vznik událostí spojených s užitím návykových látek a nevystavoval se svou nedbalostí možnému postihu, např. aby si nenechával neuzamčenou skříňku, nevzdaloval se od hrníčku s nápojem apod. Ze zápisu z ústního jednání dne 2. 6. 2020 soud zjistil, že žalobce se ke kázeňskému přestupku vyjádřil tak, že si není vědom toho, že by něco užil, možná mu chtěl někdo uškodit nebo se jej zbavit, celou věc bude řešit s právníkem. Nemá zapotřebí dělat takové věci. V podaném vysvětlení dne 7. 10. 2020 žalobce uvedl, že si osobní skříňku nezamyká, občas se mu stane, že si v kulturní místnosti nechá svůj nápoj bez dohledu. Byl prokazatelně poučen o postupu při ochraně svých věcí, má zkušenost s drogou z civilního prostředí; asi snese hodně, dávka by musela být větší, menší by asi nepoznal.
5. Následně rozhodl dne 13. 10. 2020 speciální pedagog Věznice Heřmanice o uložení kázeňského trestu žalobci, a to celodenního umístění do uzavřeného oddílu na 2 dny. Tento trest byl uložen za porušení kázně a pořádku, požití návykové látky podle § 28 odst. 1, 3 písm. b) zákona o VTOS, když u žalobce byla dne 6. 12. 2019 prokázána přítomnost amfetaminu a metamfetaminu v moči, přičemž žalobci nebyly zjištěné látky lékařem ordinovány. Správní orgán prvního stupně dospěl k závěru, že není rozhodné, zda žalobce požil vědomě návykovou látku, neboť relevantní je okolnost, že tuto požil v důsledku své neobezřetnosti. Žalobce se sám vyjádřil v tom smyslu, že si osobní skříňku nezamyká, občas se mu stane, že si v kulturní místnosti nechá svůj nápoj bez dohledu, čímž se vystavuje riziku kontaminace návykovými látkami. Byl prokazatelně poučen o postupu při ochraně svých věcí, má zkušenost s drogou z civilního prostředí. Žalobce drogu požil nevědomě, avšak za daných okolností mohl a měl o rizicích ve věznici vědět. Ke stížnosti žalobce proti tomuto rozhodnutí rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím.

Posouzení věci krajským soudem

6. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas, přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání v souladu s § 51 s. ř. s..

7. V projednávané věci je přezkumu podrobeno rozhodnutí, které dle nálezu Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08, podléhá soudnímu přezkumu, neboť se týká základních práv a svobod jeho adresáta. Nutno poznamenat, že kázeňské řízení je ve smyslu evropské judikatury svojí povahou řízením trestním, kde je plně na rozhodujícím orgánu, aby i bez návrhu zjišťoval všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch obviněného. Je povinností správního orgánu rozhodujícího o kázeňském trestu skutkový a právní stav náležitým způsobem zjistit a rozhodnout o něm (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2014, č. j. 5 As 83/2013 - 34).
8. Na rozhodování podle zákona o VTOS (zejména o kázeňských trestech, ale také v dalších věcech, kde je vězeňské službě svěřena rozhodovací pravomoc) přitom nelze klást nároky srovnatelné s jinými rozhodnutími správních orgánů nebo soudů, neboť zde vystupuje významněji požadavek na flexibilitu rozhodování a snaha udržovat pořádek a bezpečnost ve věznicích v reálném čase (viz např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3239/09 ze dne 4. 2. 2010, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2014, č. j. 2 As 101/2014-26).
9. Z § 47 odst. 1 zákona o VTOS trestu vyplývá požadavek na náležité objasnění okolností kázeňského přestupku a prokázání viny odsouzeného. Nutnost prokázání viny odsouzeného jako podmínky pro uložení kázeňského trestu stanoví rovněž § 58 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, a která obsahuje podrobnosti projednávání kázeňského přestupku. Odpovědnost za náležité objasnění okolností kázeňského přestupku a prokázání viny odsouzeného přitom nese správní orgán, který o uložení kázeňského trestu rozhoduje. Na samotné řízení o kázeňském trestu se dle § 76 odst. 1 zákona o výkonu trestu nevztahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Jelikož však zákon o výkonu trestu neobsahuje úpravu odpovídající základním zásadám činnosti správních orgánů, uplatní se dle § 177 odst. 1 správního řádu i v tomto řízení § 2 až 8 správního řádu. Dle § 3 správního řádu je povinností správního orgánu postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Správní orgán ukládající kázeňský trest tedy nese odpovědnost za řádné soustředění podkladů pro rozhodnutí a případně i odpovědnost za nesplnění této povinnosti (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2007, č. j. 4 Azs 44/2007 - 124, ze dne 24. 6. 2013, č. j. 5 As 160/2012 - 44, ze dne 7. 4. 2011, č. j. 5 As 7/2011 - 48, publ. pod. č. 2412/2011 Sb. NSS, ze dne 19. 6. 2014, č. j. 2 As 52/2013 - 69, ze dne 19. 6. 2014, č. j. 2 As 52/2013 - 69 atp.).
10. Podle § 28 odst. 3 písm. b) zákona o výkonu trestu je odsouzeným mimo jiné *zakázáno vyrábět, přechovávat a konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky*. Podle § 46 odst. 1 téhož zákona je kázeňským přestupkem *zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu*. Podle § 47 odst. 1 věty první téhož zákona *kázeňský trest lze uložit, jen jsou-li náležitě objasněny okolnosti kázeňského přestupku a prokázána vina odsouzeného*.
11. Mezi stranami je nesporné, že v moči žalobce byly nalezeny zakázané návykové látky, přestože mu lékařem takové látky v inkriminované době podány nebyly. Jelikož je odsouzeným zakázáno návykové látky konzumovat, došlo tímto k porušení povinnosti stanovené v § 28 odst. 3 písm. b) zákona o výkonu trestu. Aby se však zároveň jednalo o kázeňský přestupek ve smyslu § 46 odst. 1 téhož zákona, muselo by se ze strany žalobce jednat o zaviněné porušení povinnosti.

12. Zákon o výkonu trestu nestanoví, o jakou formu zavinění se v případě kázeňského přestupku jedná. Pouze obecně zakotvuje požadavek zaviněného porušení povinnosti, pořádku či kázně. Vzhledem k povaze kázeňského přestupku se dle judikatury Nejvyššího správního soudu nabízí analogické použití právních předpisů upravujících podmínky odpovědnosti za přestupek (srov. rozsudky ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 6 As 303/2016 - 37, a ze dne 5. 12. 2014, sp. zn. 2 As 101/2014 - 26). Takovému postupu nasvědčuje i § 55 odst. 1 zákona o výkonu trestu, podle něhož se uložením kázeňského trestu vyřizují též jednání, která mají znaky přestupků, pokud byly spáchány během výkonu trestu. Podle § 15 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, postačí k odpovědnosti za přestupek zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. K odpovědnosti za kázeňský přestupek tak postačuje zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. V případě porušení zákazu konzumovat návykové látky zákon o výkonu trestu úmyslné zavinění nevyžaduje, postačí tedy zavinění z nedbalosti (blíže také viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2019, č. j. 9 As 338/2018-50).
13. Povinností správních orgánů tedy bylo prokázat bez důvodných pochybností buďto to, že žalobce, ač obeznámen se zákazem plynoucím z § 28 odst. 3 písm. b) zákona o výkonu trestu, návykovou látku sám konzumoval, nebo že si byl vědom, respektive si vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům měl a mohl být vědom toho, že návykovou látku konzumuje.
14. Krajský soud má za to, že v předmětném kázeňském řízení bylo prokázáno, že žalobce návykovou látku konzumoval, byť nevědomě, ačkoli si vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům měl a mohl být vědom toho, že návykovou látku konzumuje.
15. Lze přisvědčit žalované, že pokud žalobce v průběhu řízení připustil, že nechává volně položený hrnek bez dozoru a nezamyká si svou skříňku, ačkoli byl prokazatelně poučen o tom, jakým způsobem chránit své osobní věci z důvodu možné kontaminace potravin zakázanými látkami, bylo v řízení prokázáno, že žalobce se ve vztahu k povinnosti jednat tak, aby se co nejvíce snížil riziko intoxikace, choval nedbale, neboť s ohledem na specifikum prostředí věznice, ač byl prokazatelně obeznámen se zákazem plynoucím z § 28 odst. 3 písm. b) zákona o VTOS, měl a mohl si být vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědom toho, že návykovou látku konzumuje. Jakkoli se může jevit na první pohled absurdní požadavek žalované, aby si odsouzený vždy, když se vzdálí od svého hrníčku, uvařil nový nápoj, v prostředí věznice se jedná o požadavek zcela přiměřený.
16. Postupem žalované, potažmo správních orgánů obou stupňů, přitom nedochází k nedůvodnému přenášení odpovědnosti za přítomnost návykových látek v prostorách věznice; žalobce je totiž sám povinen při včasné obeznámení o riziku kontaminace jídel či nápojů omamnými či psychotropními látkami jednat tak, aby ve vztahu k riziku vlastní intoxikace toto riziko snížil na nejnižší možnou míru, což lze dosáhnout mj. právě postupy doporučovanými žalovanou.

Závěr a náklady řízení

17. Krajský soud tedy s ohledem na uvedené skutečnosti uzavírá, že optikou žalobních bodů neshledal v postupu žalované, resp. správního orgánu prvního stupně, ani v napadeném rozhodnutí nezákonnost, a proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

[Zadejte text.]

18. Žalobce byl v řízení procesně neúspěšný a žalované nad rámec její úřední činnosti žádné náklady nevznikly, proto krajský soud žádnému z účastníků řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.
19. Výrokem III. zároveň soud s ohledem na neúspěch žalobce, který byl v řízení osvobozen od soudních poplatků, nepřiznal podle § 60 odst. 4 s. ř. s. státu právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 8. dubna 2021

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu